

Sygn. akt V KK 195/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Henryk Gradzik

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **J. D.**

skazanego z art. 310 § 1 kk , art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i z art. 12 kk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 31 października 2017 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 3 czerwca 2016 r.

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 29 grudnia 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok w części, w jakiej utrzymano nim w
mocy rozstrzygnięcie o karze wymierzonej za zbrodnię z art. 310
§ 1 k.k. i in. i w tym zakresie sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].**

UZASADNIENIE

J. D. wyrokiem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 29 grudnia 2015 r. został uznany winnym tego, że:

I w okresie od bliżej nieustalonej daty do dnia 5 kwietnia 2012 r. w nieustalonym miejscu działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu użycia za autentyczne, podrobił dwa weksle in blanco pochodzące od A. K. jako wystawcy, deklarację wystawcy do weksla in blanco i umowę - porozumienie z dnia 7 maja 2007 r. pomiędzy A.B. spółka jawna w [...] a P. J. w G., w ten sposób, że wykorzystując czyste kartki z podpisem A. K., wbrew jego wiedzy i woli naniósł na nie:

- szatę graficzną weksla,
 - szatę graficzną weksla, serię i numer dowodu osobistego A. K. oraz odcisk pieczęci firmowej A.B. spółka jawna w [...] z nr 12,
 - treść deklaracji wystawcy do weksla in blanco oraz odcisk pieczęci firmowej A. B. spółka jawna w [...] z nr 12,
 - treść umowy - porozumienia z dnia 7 maja 2007 r. pomiędzy A. B. spółka jawna w [...] a P. J. oraz odcisk pieczęci firmowej A.B. spółka jawna w [...] z nr 12,
- a następnie w dniu 30 marca 2012 r. w G. posłużył się w Kancelarii Notarialnej notariusz A. S. tak sfałszowanym dokumentem w postaci umowy porozumienia z dnia 7 maja 2007 r., w celu uzyskania uwierzytelnionej kserokopii tego dokumentu oraz w dniu 5 kwietnia 2012 r. w [...] posłużył się jako autentyczną uwierzytelnioną notarialnie kserokopią sfałszowanej umowy porozumienia z dnia 7 maja 2007 r. pomiędzy A. B. spółka jawna w [...] a P. J., oraz kserokopiami sfałszowanych uprzednio przez siebie dwóch weksli in blanco pochodzących od A. K. jako wystawcy i deklaracji wystawcy do weksla in blanco,

tj. przestępstwa z art. 310 § 1 k.k. i z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i z art. 12 k.k.

II w dniu 9 lipca 2012 r. w [...], przedkładając do akt postępowania Prokuratury Rejonowej o sygnaturze IDs. .../12/14, posłużył się jako autentycznymi kserokopiami dokumentów w postaci deklaracji wystawcy do weksla in blanco i umowy - porozumienia z dnia 7 maja 2007 r. pomiędzy A. B. spółka jawna w [...] a J. D. uprzednio podrobionych przez siebie w ten sposób, że

wykorzystując czyste kartki z podpisem A. K. wbrew jego wiedzy i woli naniósł na nie:

- treść deklaracji wystawcy do weksla in blanco oraz odcisk pieczęci firmowej A.B. spółka jawna w [...] z nr 3,
- treść umowy - porozumienia z dnia 7 maja 2007 r. pomiędzy A.B. spółka jawna w [...] a P.J. oraz odcisk pieczęci firmowej A.B. spółka jawna w [...] z nr 3, tj. przestępstwa z art. 270 § 1 k.k.

Za pierwszy z opisanych czynów wymierzono oskarżonemu karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby. Za drugi zaś, karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 30 zł każda.

Wyrok ten został zaskarżony apelacjami obrońcy oskarżonego i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Obrona zarzuciła orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów postępowania karnego a mianowicie: art. 7 k.p.k. polegające, na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez ich dowolną a nie swobodną ocenę, co w efekcie doprowadziło do ustaleń, które nie dają podstaw do przyjęcia, że oskarżony J.D. dopuścił się przestępstwa fałszerstwa oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., poprzez nie wskazanie, w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, precyzyjnych i konkretnych ustaleń faktycznych, dotyczących tego w jaki sposób i w jakich okolicznościach, oskarżony J.D. dopuścił się przestępstwa fałszerstwa dokumentów.

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że oskarżony J.D. dopuścił się zarzucanego czynu, polegającego na tym, że w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, celu użycia za autentyczne, podrobił dwa weksle in blanco pochodzące od A. K. jako wystawcy, deklaracje wystawcy do weksla in blanco u mowę porozumienie z dnia 7 maja 2007 r. w sytuacji, gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego, przy zastosowaniu zasady określonej w art. 7 k.p.k., nie daje podstaw do przyjęcia, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa.

Podnosząc powyższe obrona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów ewentualnie o uchylenie

zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Apelacją pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego zaskarżono wyrok w odniesieniu do kary wymierzonej za czyn opisany wyżej w pkt I i w tym zakresie podniesiono zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na:

- pominięciu wynikającej z dowodów w postaci dokumentów zebranych na k. 647-760 i 832-837 akt sprawy okoliczności, że przeciwko oskarżonemu toczy się równolegle inne postępowanie karne o podobne przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów na szkodę oskarżyciela posiłkowego, co skutkowało brakiem wyczerpującego ustalenia wszystkich okoliczności obciążających o istotnym znaczeniu dla wymiaru kary orzeczonej wobec tego oskarżonego;

- przyjęciu, że zachodzą przesłanki do zastosowania wobec oskarżonego instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary w odniesieniu do przypisanego mu czynu stanowiącego zbrodnię kwalifikowaną z art. 310 § 1 k.k., podczas gdy prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że brak jest podstaw do traktowania tego czynu jako szczególnie uzasadnionego wypadku, kiedy nawet najniższa kara przewidziana za to przestępstwo byłaby niewspółmiernie surowa, w szczególności przy uwzględnieniu znacznego stopnia winy i społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżonego czynu oraz jego zachowania się po popełnieniu przestępstwa;

- przyjęciu, że w stosunku do oskarżonego możliwe jest skonstruowanie pozytywnej prognozy kryminologicznej, podczas gdy prawidłowa ocena postawy oskarżonego i jego zachowania się po popełnieniu przypisanych mu zaskarżonym wyrokiem przestępstw prowadzi do wniosku, że brak jest jakiegokolwiek gwarancji co do tego, że oskarżony nie wejdzie ponownie na drogę przestępstwa, co w konsekwencji doprowadziło do wymierzenia oskarżonemu rażąco niewspółmiernie łagodnej kary znacznie poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia i z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Wskazując na powyższe podstawy skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze wymierzonej oskarżonemu za czyn z art. 310 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i z

art. 12 k.k. i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 3 czerwca 2016r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację na niekorzyść skazanego od całości tego orzeczenia, wnioskował Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny i zarzucił w niej:

I rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, to jest art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na zaniechaniu przeprowadzenia przez Sąd Apelacyjny w [...] prawidłowej oraz wszechstronnej kontroli odwoławczej i nie ustosunkowanie się w uzasadnieniu orzeczenia do jakichkolwiek zarzutów i wniosków podniesionych w apelacji od wyroku wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego dotyczących orzeczenia o karze, w wyniku czego utrzymano w mocy wadliwy wyrok, na podstawie którego wymierzono oskarżonemu J.D., za popełnienie przestępstwa z art. 310 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., na podstawie art. 310 § 1 k.k. i przy zastosowaniu art. 60 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., rażąco niewspółmiernie niską karę 2 lat pozbawienia wolności, a następnie na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., wykonanie jej warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby,

II rażącą niewspółmierność kary orzeczonej wobec J. D.za przypisaną mu zbrodnię wyczerpującą znamiona z art. 310 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, a więc znacznie poniżej jej ustawowego dolnego zagrożenia wynoszącego 5 lat, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., zostało warunkowo zawieszone na okres 4 lat próby, a której wymiar zaakceptował Sąd Apelacyjny w [...] po dokonaniu kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji pomimo, iż całokształt prawidłowo ustalonych okoliczności, zarówno dotyczących sprawcy, jak i samego przestępstwa wskazują, że nie zaistniał szczególnie uzasadniony wypadek uprawniający do zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary na podstawie art. 60 § 2 k.k., za czym przemawia fakt, iż sprawca działał świadomie, z pełnym rozeznanie swego przestępczego zachowania, w sposób zaplanowany, w zamiarze umyślnym kierunkowym, w celu osiągnięcia korzyści

majątkowej i wykorzystując zaufanie wieloletniego partnera gospodarczego, w wyniku czego, na podstawie sfalszowanych dokumentów, w tym weksli, deklaracji wystawcy do weksli i umowy - porozumienia, skierował wobec pokrzywdzonego - przedsiębiorcy roszczenia finansowe, a rozmiar grożącej mu szkody był znaczny (1.500.000 zł), a nadto po popełnieniu przestępstwa skazany nie wyraził jakiegokolwiek skruchy, lecz podejmował kolejne przestępcze zachowania, które miały uwiarygodnić jego wersję zdarzeń, czym naruszył istotne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarczego kraju dobro, jakim jest bezpieczeństwo obrotu finansowego i wiarygodność dokumentów.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest częściowo zasadna.

Na wstępie wskazać jednak należy, że skargą kasacyjną zaskarżono „wyrok w całości na niekorzyść skazanego”, co z oczywistych względów było niedopuszczalne. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 523 § 1a k.p.k. Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zarzut niewspółmierności kary może podnieść jedynie w sprawie o zbrodnie, nie zaś o występki, a takim jest drugi z zarzuconych w akcie oskarżenia czynów – przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.

Wskazać należy też, że zarzut I tej kasacji podnosi nieprawidłowości związane z rozpoznaniem apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, przy czym kasacja ta skierowana była wyłącznie w zakresie niewspółmierności kary wymierzonej za czyn zakwalifikowany z art. 310 § 1 k.k. i in (zarzut pierwszy z aktu oskarżenia). Apelacja nie podnosiła natomiast żadnych zarzutów odnośnie prawidłowości rozpoznania sprawy w odniesieniu do czynu z art. 270 § 1 k.k.

W tej sytuacji, kasacja nie mogła zostać wywiedziona przeciwko całości zaskarżonego wyroku, a dopuszczalne było skierowanie jej jedynie przeciwko skazaniu za zabrodnę z art. 310 § 1 k.k. i in.

Niezależnie od powyższej uwagi, pierwszy z zarzutów podniesionych w kasacji ocenić trzeba, jako w pełni zasadny.

Bezsprzecznie ma bowiem rację skarżący, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie wskazuje w najmniejszym stopniu, aby przedmiotem rozpoznania Sądu

Odwoławczego była apelacja wniesiona przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej. W szczególności, na k. 3 tego uzasadnienia, nie wskazano, aby apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł ktokolwiek poza obrońcą. Dalsza część tego uzasadnienia również nie wskazuje na to, aby przedmiotem rozważań tego Sądu były jakiegokolwiek argumenty przedstawiane przez oskarżyciela posiłkowego. Stąd pełna zasadność zarzutu obrazy art. 457 § 3 k.p.k. Jeszcze istotniejsze jest jednak to, że tak skonstruowane uzasadnienie nie pozwala ocenić nie tylko to, jakimi argumentami kierował się Sąd Apelacyjny nie dzieląc zarzutów wskazanych w środku odwoławczym oskarżyciela, lecz wręcz, czy jakiegokolwiek z nich został w ogóle rozpoznany. W tej sytuacji stwierdzić należy, że doszło w niniejszej sprawie również do obrazy art. 433 § 2 k.p.k., a ta, już wprost, ma wpływ na treść wydanego orzeczenia.

Wyżej opisane uchybienie musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Ze wskazanych już wyżej względów, uchylenie to mogło dotyczyć wyłącznie rozstrzygnięcia o karze wymierzonej za czyn pierwszy – a więc zakwalifikowanego jako zbrodnia z art. z art. 310 § 1 k.k. i z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i z art. 12 k.k.

Ponieważ pierwszy z zarzutów skarżącego został uwzględniony, co w konsekwencji powoduje konieczność ponownego rozpoznania sprawy w zakresie współmierności wymiaru kary wymierzonej za zbrodnię z art. 310 § 1 k.p.k. przedwczesne byłoby ustosunkowywanie się do drugiego z podniesionych w kasacji zarzutów, który wprost dotyczy materii, która stała się przedmiotem uchylenia.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Odwoławczy winien rozpoznać w omówionym zakresie obie apelacje.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

